

Referat

Mødedato: 18-09-2025

Mødetidspunkt: 9.15-16.15

Mødested: Fjordklyngehuset

Mødeleder: Eva Pinnerup

Referent: Carina Pilgaard

Mødedeltagere: Eva Pinnerup (KMU)
Kurt Mosgaard (KMU)
Steffen Drejer (KMU)
Lars Mogensen (KMU)
Stine Isaksen (KMU)
Ove Pedersen, Friluftsrådet
John Hansen, Danmarks Naturfredningsforening (DN)
Kirsten Marie Haugstrup, Dansk Ornitologisk Forening (DOF)
Henrik Ravn, Viborg Lystfiskerforening
Tage Toft, Danmarks Jægerforbund (DJ)
Laura Bjerre Jordans, Dansk Skovdyrkerforening
Jacob Adler Jensen, Landboorganisationerne
Jakob Gade, Landboforening Midtjylland
Morten Nielsen, Låstrup Nr. Rind Vandværk
Claus Bo Andreasen, Business Viborg
Tommy Dalgaard, Århus Universitet (oplægsholder)
Leif Nielsen, DN Viborg (oplægsholder)
Steffen Husted (lokal lodsejer og oplægsholder)
Peter S. Kristensen, medarbejder i Natur og Vand (oplægsholder)
Thomas Møller Schmidt, chef for Natur og Miljø
Carina Pilgaard, medarbejder i Natur

Afbud: Erik Kolding, Friluftsrådet
Jeppe Bo Nielsen, Visit Aarhus (Viborg turisme)
Lars Kristensen, Fjordland
Naturstyrelsen

Teknik & Miljø
Natur og Vand

Dato: 23-09-2025

Sagsnr.: 25/662
Sagsbehandler: vpcpi

Det Grønne Råd og Følgegruppe for Grøn Trepert 2025

Dagsorden

- 1) Velkommen ved Eva Pinnerup
- 2) Status vedr. Lokal Grøn Trepert ved Peter S. Kristensen
- 3) Oplæg: Helhedsprojekt for Simsted Å ved Tommy Dalgaard, AU
- 4) Oplæg: Signaturprojekt Simsted Ådal ved Leif Nielsen, DN Viborg
- 5) Status midtjyske motorvej ved Thomas Møller Schmidt
- 6) Orientering vedr. budgetforlig og høring ved Eva Pinnerup
- 7) Evt. og ønsker til punkter på mødet d. 2. december
- 8) Tur Simsted Ådal og Borup Hede

Ad 1) Velkommen ved Eva Pinnerup

Præsentation af gæster og oplægsholdere

Ad 2) Status vedr. Lokal Grøn Trepert ved Peter S. Kristensen

Se oplæg. Herunder nedslag i oplæg samt spørgsmål/bemærkninger:

Det er endnu ikke afklaret, hvad der kommer til at ske, hvis indsatsbehovet i forhold til kvælstof og udtagning af lavbundslande ikke opnås af frivillighedens vej. Men der er lagt op til, at den manglende indsats skal findes via markregulering. Hjarbæk fjord er på landsplan blandt de tre vandoplande, hvor der skal findes den største kvælstofreduktion.

Henrik Ravn gør opmærksom på, at det samlede mål for kvælstofreduktion er højere end det indsatskrav, der skal findes i omlægningsplanerne. Dette skyldes, at der allerede er indregnet reduktioner (baseline), som forudsættes opfyldt for at opnå det samlede indsatskrav.

I oplandet til Hjarbæk Fjord skal der i Viborg Kommune findes et restindsatsbehov på 80 ton kvælstof. Restindsatsen skal findes ved arealomlægning af landbrugsjord udenfor ådalene. I den sammenhæng er der fokus på synergi til drikkevand, natur og skov.

Der er afholdt lodsejermøder afholdt i august / september. Der arbejdes på information i forbindelse med den politiske behandling af omlægningsplanerne. Claus Bo; tænk også på landsbysamfunds adgang til natur samt øget transport bør indtænkes arbejdet med den grønne trepart.

Kirsten Marie spørger til status på Novo-midler. Eva svarer, at vi har ansøgt, men endnu ikke fået svar.

Peter svarer: Vi har forslag til projekter og dialog med flere fonde omkring områder ved både Karup, Simsted, Skals, Gudenåen og Nørreåen.

Ad 3) Oplæg: Helhedsprojekt for Simsted Å – herunder hvorfor Simsted Ådal er så vigtig i forhold til kvælstof, ved Tommy Dalgaard, Århus Universitet

Se oplæg. Herunder nedslag i oplæg samt spørgsmål/bemærkninger:

TRANSFORM – forskningsprojekt: Italesættelse af, at det er en transformation af landskabet i stedet for udtagning.

Undersøger klima, biodiversitet, vandmiljø og fødevarerproduktion

Geologien i forhold til Simsted å gør, at effekten af en kvælstofreduktion vil gå langsommere end f.eks. Skals Å.

Kirsten Marie spørger ind til hvorfor udledning pludselig steg op gennem 60'erne. Tommy svarer, at kunstgødning og større maskiner har haft stor påvirkning.

Nogle af de tiltag vi gør nu, har umiddelbar virkning, mens andre først har en virkning om 20-30 år.

Tommy kom også ind på det æstetiske udtryk i landskabet. Hvilket historisk billede har vi af landskabet? Hvor langt skal vi tilbage?

Ad 4) Oplæg: Signaturprojekt Simested Ådal ved Leif Nielsen, Danmarks Naturfredningsforening Viborg

Se vedhæftede projektbeskrivelse.

Et centralt fokus i de lokale treparter for DN er at skabe store sammenhængende naturområder betegnet signaturprojekter. Signaturprojekterne skal være sammenhængende naturområder på mindst 1.000 hektar og ideelt set mere end 5.000 hektar. Signaturprojekterne har som hovedfokus at udvide og sammenkæde eksisterende naturområder af høj kvalitet. Som udgangspunkt forsøger DN at indmelde 2 signaturprojekter pr. vandopland.

Signaturprojektet i Simested ådal er med udgangspunkt i KU og DCE's rapporter om sammenhængende natur samt jorde med dårlig retention. Konkrete forslag til indsatser er bl.a. genåbning af Skinderup Møllebæk og ådalen.

DN Viborg har også andre forslag til signaturprojekter – bl.a. i Skals Å.

Henrik spørger ind til hvorfor strandengene ikke er tænkt ind? Leif og John svarer, at i forhold til Signatur-projektet skal det være noget, DN både kan overkomme og som har stor opbakning blandt lokale samt lav retention, og så skal det være min. 5000 ha.

Jakob Gade spørger ind til den efterfølgende drift af naturarealerne. Leif svarer, at det bliver en kombination – f.eks. græsning og skovdrift.

Morten spørger om en grundvandspark kan tænkes ind? Leif svarer, at det er et andet projekt, men også vigtigt.

Der bliver spurgt ind til, om DN selv har midler til projekterne. Leif svarer, at det forberedende arbejde og beskrivelser foregår på frivillig basis i lokalafdelingerne, støttet af Sekretariat. Men DN har ikke midler til gennemførsel af projekterne. Eva opfordrer til at være opmærksom på ny natur og god adgang til den!

Tage Toft spørger ind til Tastum Sø. Leif svarer, at DN Skive indmelder den.

Ad 5) Status midtjyske motorvej ved Thomas Møller Schmidt (TMS)

Anlægslov er sendt i høring lige før sommerferien med frist midt august. Blev også sendt til Det Grønne Råd. Byrådet behandlede det på møde i august.

Forvaltningen har tæt kontakt til Vejdirektoratet (VD).

Erstatningsnatur skal udlægges to år inden anlæg, derfor arbejder VD på denne proces.

VD har hjemtaget en række af kommunale myndighedsopgaver, mens andre fortsat skal varetages af kommunen. Den konkrete fordeling fremgår af anlægsloven.

Energi Viborg har indgivet høringssvar i forhold til nedsivning af vejvand i områder med drikkevandsinteresser. VD lægger med anlægsloven og bemærkninger til

denne op til, at der vejvand efter forudgående rensning kan nedsives i områder med drikkevandsinteresser. John opfordrer til at vi holder VD op på dette. Tage Toft gør opmærksom på plantning langs motorveje til faunapassager og ledelinjer. Tage koordinerer og aftaler nærmere efterfølgende med TMS.

Ad 6) Orientering vedr. budgetforlig og høring ved Eva Pinnerup

Der er inden mødet sendt høring til rådet med svarfrist d. 21. september. Første behandling var i byrådet i går d. 17. september.

Fra budgetforliget kan følgende fremhæves:

- Sammenhængende net af naturstier, 300.000 kr. årligt i budgetperioden. Kurt uddyber, at tanken er også at borgerforeninger/grupper får en gennemgående sti-kontaktperson hos kommunen. Henrik Ravn bemærker, at MTB-spor ikke skal ligge spredt udover det hele. Carina svarer, at vi laver områdeplaner, hvor der udlægges stillezoner i skove og grønne arealer, hvor MTB ikke skal foregå. Kirsten Marie fortæller om netværk/fora med MTB / VTA, Viborg Kommune, NST og grønne organisationer. Opfordring: Genopliv fora ved flere ansøgninger/ønsker om MTB. Tage ønsker større gennemsækelighed / oversigt over hvor henholdsvis MTB og stillezoner er.
- Flere træer og mere natur – del af Viborg Midtby, 100.000 kr. i 2026 (midler er afsat til at udarbejde en strategi/plan)
- Projekt renere søer i Viborg Kommune, 3 mio. kr. årligt i budgetperioden John fortæller om et forsøg med rensning af søvand ved Flensborg. Lars M. fortæller om forsøg ved Ormstrup Gods, hvor 20 cm slam fjernes. Claus Bo spørger om man kan gøre det samme i forhold til Hjarbæk fjord. Men her er 20 cm nok ikke tilstrækkeligt.
- Bynær natur: Der er afsat 500.000 kr. årligt i budgetperioden
- Sti ved Vedsø: Der er afsat 1 mio. kr. i 2028
- Grønne Sammen, henkastet affald og klimaplan målopfyldelse: Der er afsat 1,5 mio. kr. årligt

I forbindelse udvalgets kommende møder tages stilling til den konkrete udmøntning af ovenstående.

Ad 7) Evt. og ønsker til punkter på kommende møder

Vi står overfor revision af klimaplanen samt kommuneplantillæg for det åbne land. Vi vil derfor på næste møde i december give en introduktion, hvorefter I (Det Grønne Råd) på første møde i 2026 får mulighed for at komme med en udtalelse, der kan indgå i det videre arbejde.

John ønsker status på kortlægning af beskyttede naturtyper samt arbejdet med Østre Omfartsvej

Jakob Adler ønsker status på VE-anlæg

Ad 8) Tur Simested Ådal og Borup Hede

Lavbundsprojekt ved Borup ved Anders Gade

Projektet omfatter et undersøgelsesområde på ca. 330 ha. Der er omkring 70 lodsejere indenfor projektområdet. Projektet er frivilligt, og der bliver derfor kun et projekt, hvis lodsejerne er med på ideen. Men lodsejerne er generelt positive.

Forslaget til udformningen af et lavbundsprojekt i området indeholder tiltag som

- lukning/afbrydning af afvandingsgrøfter
- hævnning af vandspejlet i vandløbene indenfor projektområdet
- overrisling med drænvand

Der er medtaget 40 % randarealer, dels for at sikre, at lodsejere udenfor projektet ikke påvirkes, og for at forbedre mulighed for efterfølgende drift som græsning.

Grødeskæring fortsætter som hidtil, indtil der laves et nyt regulativ.

Læs mere om projektet her [Simested Å - Sønder Borup - Viborg Kommune](#)

LIFE Natureman indsatser i Simested Ådal ved Carina Pilgaard

Det blev understreget, at det er vigtigt at fortsætte med græsning i naturområder, da det hjælper med at holde landskabet åbent og fremmer biodiversiteten.

Da græsning ikke kan påtvinges lodsejere, skal det gøres attraktivt og nemt.

Her kommer projektet [LIFE Natureman](#) ind i billedet.

LIFE Natureman er et EU-støttet projekt, hvor 8 kommuner og Naturstyrelsen arbejder sammen for at gøre naturpleje lettere for landmænd og lodsejere.

Projektet tilbyder:

- Teknologisk hjælp (f.eks. digitale værktøjer)
- Formidling og rådgivning, herunder hjælp til myndighedsbehandling
- Midler til konkrete naturprojekter

Fremtidens skove ved Laura Jordans

Der blev først talt om skovbrug og om, hvad en driftsskov er; en skov, der bliver brugt til produktion af træ. Derefter blev der fortalt om Dalgas, som har haft stor betydning for dansk skovbrug.

Vi så C.E. Flensborg Skov, som er 560 hektar stor. Laura fortalte om Danmarks skovhistorie, og hvordan der engang næsten ikke var mere skov tilbage. Hun forklarede, at skovdyrkning krævede tålmodighed – for eksempel blev egetræer plantet for 200 år siden til flåden, og de er først klar til at blive fældet nu.

Den grønne trepart handler også om at plante mere skov, men det kræver god planlægning. Planteskolerne skal kunne levere nok frø og planter.

Der skal være plads til både mere produktionsskov, urørt skov og friluftsliv, og mange forskellige grupper har interesse i skoven.

Der blev også talt om certificering af skove. Certificering kræver dødt ved i skoven, men ikke i en mængde, der sikrer god naturtilstand.

Træ er oplagt som alternativ til andre byggematerialer, der kræver meget energi.

Man planter flere forskellige træarter for at mindske risikoen ved klimaændringer.

Men der er mange træarter, som i dag ikke er godkendt til tømmer i Danmark, selvom de er godkendt i andre lande.

Nåletræer kan bruges mere effektivt end løvtræer, men har færre arter tilknyttet.

Skovfogeder og maskinførere bliver i dag uddannet til at tage mere hensyn til natur og kulturhistorie. Digitale systemer gør det nemmere at vise, hvor der skal passes ekstra godt på.

Urørt skov blev også nævnt – her er der ingen tømmerdrift i skoven, men den kan stadig bruges rekreativt.

Lokale borgerdrevne natur -og friluftslivsinitiativer, ved lokal ildsjæl og lodsejer Steffen Husted Knudsen

Steffen opfordrede til at inddrage de lokale i processerne omkring indsatser i Den Grønne Trepert. De lokale er ofte brugt i mindre projekter, med DGT kan åbne op for at lokale kan engagere sig i store projekter. Det er også Steffens erfaring, at de lokale gerne bidrager med frivillig arbejdskraft på mange fronter, hvis de blot kan se hvad formålet er; hvad de får ud af engagementet.

Steffen fortalte om et konkret projekt, som de lokale forsøger at få gennemført ved Borup. En virksomhed som vil lave et muligt kommende CAES-anlæg i området vil tilføre betydelige midler til lokale initiativer, hvis anlægget gennemføres. I stedet for at få guldbelagte madpakkehuse for pengene, fik de lokale kik på en stor landbrugsejendom i området, som ligger lige ned til Simested Å. Ejer er interesseret i at sælge ejendommen på 112 ha til de lokale, som de lokale ønsker at omdanne til natur og rekreativt område. Området vil kunne sammenbinde tre eksisterende naturområder og udgøre bufferzone i fbm. reduktion af næringsstoffer, og passer på den måde perfekt ind i DGT. Desværre er der pt. ikke været muligt at finde ny finansiering og de lokale frygter nu at bedriften når at blive solgt til anden side inden finansiering findes.